



Opschrift

Vergadering van 7 oktober 2025

Nummer: 2025_MV_00735

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Veerle Baert: Groeiende groep kinderen zit thuis zonder school

Raadslid(-leden):

Veerle Baert - Voor Gent

Bevoegd: Evita Willaert

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Uit een enquête van het Kinderrechtencommissariaat blijkt dat in één op drie scholen ouders soms de vraag krijgen om hun kind één of meerdere dagen per week thuis te houden.

De groep kinderen en jongeren die vandaag niet op de schoolbanken zit, groeit en blijft te vaak onder de radar. Dit is een verontrustende situatie; want ieder kind heeft recht op onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden.

De cijfers bevestigen deze zorg : in vijf jaar tijd volgen de CLB's 27 % meer leerlingen op omwille van afwezigheden. Kinderen die doorverwezen worden naar het buitengewoon onderwijs moeten bovendien rekening houden met lange wachtlijsten. Het gaat hier duidelijk om een breder fenomeen dan wat zich louter binnen onze stad afspeelt. De oorzaken liggen ook niet uitsluitend bij kinderen, ouders of scholen, maar hangen samen met bredere maatschappelijke problemen : een tekort in het onderwijsaanbod, beperkingen binnen het onderwijssysteem, en een groot gebrek aan beschikbare plaatsen binnen de psychologische zorg en ondersteuning.

Vraag:

- Hoe stelt de situatie zich binnen het Gents stedelijk onderwijs ?
- Hoeveel leerlingen worden tijdelijk geschorst of definitief van school gestuurd, en zo ja, volgens welke procedure ?
- Hoe pakt het stadsbestuur deze problematiek aan en welke ondersteuning krijgen scholen om te vermijden dat ouders gevraagd worden hun kind (deeltijds) thuis te houden ?
- In hoeverre komen de cijfers uit het artikel (zoals de stijging met 27% van de CLB-dossiers rond afwezigheden en de melding van 30.250 jongeren- overeen met de realiteit in Gent ?

- Hoe verloopt de samenwerking tussen de stad, de scholen en het CLB in deze dossiers ?
- Bestaan er in Gent vroegdetectiemechanismen om signalen van schooluitval tijdig op te pikken, nog voor een leerling langdurig thuis komt te zitten ?
- Ziet de schepen mogelijkheden om scholen extra te ondersteunen zodat zij leerlingen met complexe noden toch op school kunnen houden ?
- Wordt er nagedacht over flexibele leerwegen buiten de traditionele klascontext (zoals leerateliers, alternatieve werkplekken of hybride trajecten) om langdurige thuiszitters opnieuw te betrekken bij onderwijs ?

Antwoord

Beste raadslid Baert, dank voor uw vraag over dit belangrijk thema. U stelt veel vragen en ik zal tegelijk proberen kort zijn, maar toch alles te vatten.

Deze zorg rond leerlingen die hun leerrecht gehypothekeerd zien omdat ze, om verschillende redenen, geen plek hebben op school, is ons in Gent helaas niet onbekend. De afwezigheid onderbreekt hun schooltraject en ondermijnt hun kansen. Leerlingen worden bovendien keer op keer geconfronteerd met wachtlijsten in de zorg, waardoor ze niet de hulp krijgen die ze nodig hebben om hun plek te vinden op school of veel vroeger te kunnen ingrijpen.

Die vaststelling moet ons allen zorgen baren. Ik hoop dat het rapport ook goed gelezen wordt door de Vlaamse ministers van Onderwijs en Welzijn en dat ze samen initiatief nemen, elk vanuit hun bevoegdheid, om kinderen en jongeren beter te ondersteunen en scholen en CLB's beter te omkaderen.

1. Hoe stelt de situatie zich binnen het Gents stedelijk onderwijs?

Een van de moeilijkheden van dit thema, is om een helder beeld te krijgen van de problematiek. Leerlingen gaan om verschillende redenen niet naar school: bijvoorbeeld omdat ze definitief uitgesloten werden op school en nog geen nieuwe school vonden, of omdat ze met een doktersattest thuis zijn. Deze situaties vallen niét onder de categorie van “ongewettigde afwezigheden” en zijn daarom moeilijker in kaart te brengen. Het Kinderrechtencommissariaat geeft een vermeerdering van meldingen aan. Er is geen centraal register van cijfers voor heel Gent, daarom kan ik alleen vanuit het Stedelijk Onderwijs Gent melden dat ook daar deze problematiek sterker wordt gevoeld. Dat signaal ontvang ik zowel van het stedelijk net zelf als van het Stedelijk CLB.

2. Hoeveel leerlingen worden tijdelijk geschorst of definitief van school gestuurd, en zo ja, volgens welke procedure?

U vraagt hoe veel leerlingen tijdelijk geschorst of definitief uitgesloten werden en volgens welke procedure. Welnu, het is de Vlaamse onderwijswetgeving die de procedures voorschrijft.

Rond schorsingen kunnen we geen overkoepelende cijfers meegeven voor Gent.

Rond definitieve uitsluitingen dateert de meest recente inschatting voor het schooljaar 2023-2024: toen werden in Gent ruim 200 leerlingen definitief uitgesloten in het Gentse Secundair onderwijs, op een totaal van zo'n 26.000 leerlingen.

3. Hoe pakt het stadsbestuur deze problematiek aan en welke ondersteuning krijgen scholen om te vermijden dat ouders gevraagd worden hun kind (deeltijds) thuis te houden?

Voor die aanpak zijn in de eerste plaats de scholen en de CLB's aan zet: zij bieden brede zorg en ondersteuning en verwijzen door als het nodig is.

Maar ook als stad nemen we een aantal initiatieven rond verbindend schoolklimaat, vanuit het Onderwijscentrum. Daarmee versterken we de binding tussen leerlingen en scholen, en vermijden we dat leerlingen thuis komen te zitten. Denk bijvoorbeeld aan het inspiratietraject Samen Maakt School of het begeleidingstraject "Iedereen gekwalificeerd – The Challenge," gericht op klassen in de eerste en tweede graad secundair onderwijs, in de dubbele of arbeidsmarktfinaliteit.

Ook vanuit TOPunt, de netoverschrijdende samenwerking van de drie Gentse CLB's, ondersteunen we leerlingen die een hoog risico lopen op schooluitval. We zoeken ook verbinding met partners rond de school. In eerste instantie doen de brugfiguren dat: zij bouwen aan partnerschap met gezinnen. Maar ook initiatieven als "Kinderen Eerst" (in samenwerking met het OCMW) zijn belangrijk: binnen dit project zijn maatschappelijk werkers laagdrempelig aanwezig op school en bouwen de brug naar Welzijn.

4. In hoeverre komen de cijfers uit het artikel (zoals de stijging met 27% van de CLB-dossiers rond afwezigheden en de melding van 30.250 jongeren) overeen met de realiteit in Gent?

U vraagt in welke mate de Gentse cijfers in lijn liggen met de bevindingen uit het rapport.

Wat begeleidingen door het CLB betreft kan ik enkel voor het Stedelijk CLB spreken. Tussen 2021 en vandaag merken we inderdaad ook een toename van het aantal begeleidingen in het kader van leerrecht / leerplichtbegeleiding, dus afwezigheid. Let wel: sinds schooljaar 2018-2019 melden scholen elke afwezigheid vanaf 5 halve dagen bij het CLB. Voorheen was dat 10 halve dagen. Zo kan het CLB korter op de bal spelen, maar dat leidt natuurlijk ook tot meer meldingen.

5. Hoe verloopt de samenwerking tussen de stad, de scholen en het CLB in deze dossiers?

U vraagt naar de samenwerking tussen de stad, scholen en CLB's.

De CLB's verwijzen leerlingen en ouders door naar ondersteuning als dat nodig is, en maken samenwerkings-afspraken met de scholen, die jaarlijks geëvalueerd worden.

De verschillende CLB's in onze stad werken in complexe dossiers samen via het 'Steunpunt Leerrecht-Leerplicht' binnen de Topunt-samenwerking.

En er is ook het Gentse spijbelactieplan, dat alle partners samenbrengt. Het Steunpunt organiseert een spijbeloverleg met alle betrokkenen: naast onderwijsactoren ook welzijnsactoren, parket, politie.

Ook wordt een vorming georganiseerd ("back to basics"), gericht op school- en CLB-medewerkers: het gaat vooral over versterken van de basiszorg en omgaan met de problematiek van afwezigheden.

De Gentse CLB's overleggen ook met de dienst Preventie, waar spijbelen ook op de agenda staat.

Het laatste spijbeloverleg focuste trouwens op een thema dat ook in het rapport aan bod komt en minder makkelijk in kaart te brengen is: Leerlingen die zorgwekkend vaak

gewettigd afwezig zijn op school. Het thema wordt ook dit jaar verder opgenomen, samen met de partners: Het Steunpunt zal materialen delen, participeren aan een intervisiemoment voor huisartsen en zal met de drie CLB's overleggen om tot één gemeenschappelijk gedragen visie te komen.

Wanneer leerlingen definitief uitgesloten worden, kunnen ook de LOP's een rol spelen. Volgens de regelgeving moet de school die een leerling uitsluit, samen met het CLB, die leerling bijstaan bij de zoektocht naar een nieuwe school. De ouders en het CLB kunnen beroep doen op het LOP om te bemiddelen met andere scholen als er geen nieuwe school gevonden wordt voor de leerling.

6. Bestaan er in Gent vroegdetectiemechanismen om signalen van schooluitval tijdig op te pikken, nog voor een leerling langdurig thuis komt te zitten?

Dan uw vraag over vroegdetectiemechanismen. In eerste instantie zijn het voornamelijk de scholen en CLB's die signalen van schooluitval vroeg oppikken en aan de slag gaan. Ik gaf al aan dat scholen met het CLB in overleg gaan wanneer een leerling 5 halve dagen ongewettigd afwezig is: dat is dus een belangrijk vroegdetectiemechanisme. Ook wanneer leerlingen langdurig ziek zijn, wordt samen met ouders, leerlingen, scholen en artsen bekeken hoe leerlingen toch maximaal kunnen deelnemen en verbonden blijven met hun klas.

7. Ziet de schepen mogelijkheden om scholen extra te ondersteunen zodat zij leerlingen met complexe noden toch op school kunnen houden?

U vraagt welke mogelijkheden de stad ziet om scholen extra te ondersteunen. We doen als stad wat we kunnen en dat is best wel veel: ook de komende jaren blijven we de inspanningen die ik al benoemde, verderzetten. Maar ik wil hier nog eens mijn dringende oproep aan Vlaanderen herhalen: onze leerlingen, onze scholen én onze CLB's hebben echt nood aan beleid dat zorg op en rond scholen versterkt, dat de wachtlijsten in de zorg wegwerkt, etc. Dat kunnen we als lokale spelers niet alleen.

8. Wordt er nagedacht over flexibele leerwegen buiten de traditionele klascontext (zoals leerateliers, alternatieve werkplekken of hybride trajecten) om langdurige thuiszitters opnieuw te betrekken bij onderwijs?

Ten slotte: uw vraag rond flexibele leerwegen. Er wordt zeker nagedacht over alternatieve trajecten voor leerlingen die zich op school niet meer thuis voelen. Het CLB zoekt samen met de school en de leerling naar trajecten die passen en kunnen helpen om opnieuw aan te sluiten bij onderwijs. Ik verwijs bijvoorbeeld naar NAFT-trajecten (Naadloze Flexibele Trajecten), zorgboerderijen of Time Out-projecten. We merken daar echter dat er te weinig plaats is voor alle leerlingen die nood hebben aan zo'n traject.

Een aantal secundaire scholen investeren ook in zogenaamde "time-in" projecten: in het Stedelijk Onderwijs gebeurt dat bijvoorbeeld onder de noemer "COTT" "Campus Oplaad Trajecten en Team". Leerlingen die het lastig hebben, kunnen er terecht voor begeleiding. Maar ook scholen van de andere netten investeren in zo'n trajecten. Zij doen dat vaak met eigen middelen, nog een situatie die het verdient om Vlaams aangepakt te worden.
